

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z języka polskiego dla uczniów szkół podstawowych
organizowany przez Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty
w województwie kujawsko-pomorskim
w roku szkolnym 2020/2021**

Etap szkolny

MODEL ODPOWIEDZI

Zadanie 1. (0-1)

W podanym zdaniu podkreśl nieodmienne części mowy i nazwij je.

Ach, zapewne już wkrótce skończą się jeszcze słoneczne dni i z żalem pożegnamy ciepłą jesień.

Poprawna odpowiedź

Ach, zapewne już wkrótce skończą się jeszcze słoneczne dni i z żalem pożegnamy ciepłą jesień.

ach – wykrzyknik

zapewne – partykuła

już – przysłówek

wkrótce – przysłówek

jeszcze - partykuła

i – spójnik

z – przyimek

Przyznajemy 1 p. za prawidłowe wykonanie zadania. Uwaga! Dopuszczalny jest jeden błąd.

Zadanie 2. (0-4)

W podanym zdaniu określ części mowy i części zdania.

Czytanie książek otwiera przed nami nowe i nieodkryte światy.

Poprawna odpowiedź

Wyraz	czytanie	książek	otwiera	przed	nami	nowe	i	nieodkryte	światy
Część mowy	rzecz.	rzecz.	czasow.	przyim.	zaimek	przym.	spójnik	imiesłów	rzecz.
Część zdania	podmiot	przyd.	orzecz.	dopełnienie		przyd.		przydawka	dopełnienie

Przyznajemy po 2 p. za bezbłędne określenie wszystkich części mowy i części zdania.

Przyznajemy po 1 p. w przypadku 1-2 błędów w określeniu części mowy i części zdania.

Uwaga! Uczeń nie musi szczegółowo określać typu przydawki, dopełnienia itd.

Zadanie 3. (0-1)

Uzupełnij zdania poprawnymi formami imiesłówów.

- A. (rozpocząć) podróż, należy pamiętać o sprawdzeniu bagażu.
- B. Obraz (wisieć) na ścianie przedstawiał niezwykle pejzaż.
- C. (zjeść) śniadanie, poszedłem do szkoły.
- D. (pomalować) wczoraj ściana była jeszcze ciągle mokra.

(A. rozpoczynając B. wiszący C. zjadłszy D. pomalowana)

Przyznajemy 1 p. za wszystkie poprawnie utworzone imiesłowów.

Zadanie 4. (0-1)

Z podanego zdania wypisz tylko cztery związki wyrazowe (zgody, rządu lub przynależności) i nazwij je.

Przed tygodniem odkryliśmy przy sosnowym lesie cichą polanę do wakacyjnego odpoczynku.

- odkryliśmy przed tygodniem – związek przynależności

- odkryliśmy przy lesie – związek przynależności

- sosnowym lesie – związek zgody

- odkryliśmy polanę – związek rządu

- polanę cichą – związek zgody

- polanę do odpoczynku – związek rządu

- wakacyjnego odpoczynku – związek zgody

Przyznajemy 1 p. za poprawnie wypisane i nazwane cztery związki wyrazowe.

Uwaga! Podanie choćby jednego błędnego związku wyrazowego lub błędne nazwanie związku skutkuje przyznaniem 0 p.

Zadanie 5. (0-1)

Określ, w jakiej stronie zapisano czasowniki w podanych zdaniach.

- A. Ksawery golił się szybko, ale dokładnie. strona(s. zwrotna)
- B. Ten mail został napisany wyjątkowo niestarannie. strona (s. bierna)
- C. Uczę angielskiego już drugi rok. strona(s. czynna)

Przyznajemy 1 p. za wszystkie poprawnie określone strony czasownika.

Zadanie 6. (0-2)

Oto fragment jednej z baśni Bolesława Leśmiana. Wstaw brakujące przecinki tam, gdzie powinny być.

Poprawna odpowiedź:

Nie schodził jednak z drzewa, gdyż bał się, że zbójcy co chwila mogą wyjść z wnętrza skały na polanę.[...] Upłynęło czasu ani mało, ani wiele, jeno tyle właśnie, ile upłynęło.

Naraz zgrzytnęły niewidzialne zawiasy i skała znowu się rozwarła na oścież. Zbójcy wyszli z jej wnętrza [...]. Każdy dźwigał pusty kufer, aby go w ponownych grabieżach nappełnić dukatami. Na ostatku wynurzył się z rozwarłej bramy sam kapitan i brama natychmiast za nim się zamknęła. Miała ona bowiem od wieków taki zwyczaj, że zamykała się sama w chwili, gdy właśnie powinna się była zamknąć. Lecz otwierała się tylko pod tajemniczym nakazem zaklętego czterowersza.

Przyznajemy 2 p. za poprawnie wstawione przecinki. Dopuszczalny jest 1 błąd.

Jeśli uczeń popełni 2-3 błędy interpunkcyjne, przyznajemy 1 p.

Zadanie 7. (0-2)

Przyznajemy 2 p. za poprawny zapis wyrazów. Dopuszczalny jest 1 błąd.

Uczeń otrzymuje 1 p. w przypadku popelnienia 2-3 błędów ortograficznych.

Poprawna odpowiedź

Coraz częściej zastanawiam się nad tym, jaki strój założyć do szkoły. **Na co dzień** zazwyczaj wybieram **ciemnogrnatowe** spodnie i koszulę w **biało-niebieskie** paski. **Bez wątpienia** wyglądam wtedy elegancko i **schludnie**. **Na pewno niezastanawianie** się nad estetyką stroju **ulatwiloby** mi życie. Wiem jednak, że **ze wszech miar** należy dbać o swój wizerunek. **Naprawdę** zrozumiałem to podczas pobytu w **filharmonii** w Gdańsku. **Cotygodniowe** koncerty gromadzą tłumy stosownie ubranych melomanów.

Zadanie 8. (0-2)

Obejrzyj zamieszczony poniżej plakat.

Autorzy plakatu za pomocą różnych elementów graficznych przedstawili swoją interpretację *Balladyny*. Wybierz dwa elementy graficzne i wyjaśnij ich sens w kontekście całego utworu Juliusza Słowackiego.

https://halozory.pl/wp-content/uploads/2020/08/Balladyna_narodowe.czytanie.jpg

Przykładowe odpowiedzi

- elementem dominującym jest malina; malina odnosi się do zbierania malin przez Alinę i Balladynę, aby zdobyć przychylność Kirkora, natomiast krople wskazują na przelaną krew zamordowanej Aliny;
- nóż to narzędzie zbrodni dokonanej przez Balladynę; krople krwi symbolizują krew niewinnej Aliny;
- nóż to narzędzie zbrodni, jego zakończenie (rękojeść) ma kształt korony, co odnosi się do zamiarów Balladyny i jej dążenia do bycia królową za wszelką cenę;
- rękojeść zakończona koroną odnosi się do korony Lecha na głowie Grabca lub przysięgi Kirkora dotyczącej odzyskania korony Lecha.

Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie dwóch elementów graficznych i wyjaśnienie sensu każdego z nich w kontekście całego utworu.

1 pkt – wskazanie jednego elementu graficznego i wyjaśnienie jego sensu w kontekście całego utworu.

0 pkt – wskazanie jednego elementu graficznego bez wyjaśnienia LUB odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga! Za poprawną uznajemy każdą inną odpowiedź niesprzeczną z sensem utworu i wymową plakatu.

Zadanie 9. (0-3)

Na podstawie przeczytanego fragmentu oraz całego utworu Juliusza Słowackiego podaj trzy cechy dramatu. Aby udowodnić występowanie każdej z nich, dopisz konkretne przykłady z utworu.

Akt III, scena V

Sala w zamku Kirkora - Kostrzyn.

KOSTRYN

sam

Za pustelnika celą drzewami ukryty
Słyszałem tajemniczą spowiedź tej kobiety.
O! szczęście! - teraz panem złotej tajemnicy;
Mógłbym ją z pałacowej rozkrzyczeć wieżycy,
Albo mojemu panu wiernie opowiedzieć,
Albo okropną powieść wyrazami cedzić,
Jako piasek klepsydry, w pani trwożne ucho,
Aż zobaczę skarbnicę tego zamku suchą
Jak czoło Araratu... Wraca Balladyna.
Mogę mieć ją i skarby. - Szczęśliwa godzina.

Staje na stronie.

BALLADYNA

wchodzi głęboko zamyślona

O wszystkim wie ten człowiek stary... powie drzewom,
Drzewa będą rozmawiać o tym w głuche noce,
Aż straszna wieść urośnie. O! biedneż wy myśli,
Jak dzieci nierozumne cieniów się lękacie.
Ten starzec słowa moje łączy, składa, zbiera. [...]
- Na cóżem poszła do tego człowieka?
Straciłam się; szatańska ręka mnie zawiodła.
I pomyśleć, że gdyby nie te odwiedziny,
Starzec byłby jak owe ludzi miliony,
Których nigdy na świecie nie spotkałam. Myśleć,
Że ta sama godzina trwożnych myśli pełna
Byłaby jak wczorajsze godziny, i może
Spokojniejsza; bo wszakże wiele by się strachu

Przez jeden dzień zatarło tajemniczą ciszą.
Teraz wszystko na nowo odradza się z twarzą
Okropniejszą. - Zazdroszczę tej, co dziś rano
Mną była.

Kostryn zbliża się.

KOSTRYN

Pani! od grafa przysłany
Z darami goniec - na rozkazy czeka...

BALLADYNA

Dary od męża? zawołaj człowieka,
Niech je tu złoży. Stój... czy tobie znany
Ów żebrak, który mieszka w lesie, stary?
[...]

Lp.	Cecha dramatu	Odwwołanie do utworu
1.	dialog i monolog jako formy podawcze	monolog – najpierw Kostryn mówi do siebie o poznaniu tajemnicy Balladyny, a potem Balladyna wyraża żal i obawę, że wyjawiała Pustelnikowi swoją zbrodnię dialog – Kostryn i Balladyna rozmawiają o podarunku od Kirkora dzięki dialogom rozwija się akcja, dochodzi do konfrontacji stanowisk monologi nie posuwają akcji naprzód – są sposobem autocharakterystyki postaci, poznania myśli, motywów działania
2.	tekst główny i tekst poboczny (didaskalia)	- tekst główny tworzą dialogi i monologi, w tej scenie najpierw każdy z bohaterów wyjawia swoje myśli, a potem Balladyna rozmawia z Kostrynem - tekst poboczny to informacje dotyczące zachowania bohaterów, ich odczuć, miejsca akcji, np. <i>Sala w zamku Kirkora. Staje na stronie; wchodzi głęboko zamyślona</i>
3.	podział na akty i sceny	utwór podzielony jest na akty i sceny, które tworzą spójną całość; w tej scenie dowiadujemy się, że Kostryn zna tajemnicę Balladyny oraz poznajemy obawy Balladyny, jej prawdziwe myśli
4.	konieczność zaistnienia konfliktu rozpoczynającego akcję	- Balladyna zabija siostrę, ponieważ uzbierała mniej malin i Kirkor wybrałby Alinę; żądza władzy determinuje postępowanie Balladyny

Uwaga! Jeśli uczeń poda inne cechy dramatu, np. dotyczące fabuły, akcji, faz jej przebiegu (od ekspozycji po rozwiązanie akcji) i właściwie odwoła się do utworu, otrzymuje punkty.

Przyznajemy po 1 p. za każdą opisaną cechę dramatu – konieczne jest wykazanie się znajomością utworu.

Zadanie 10. (0-1)

Cechą przypowieści nie jest

- A. moralizatorska wymowa.
- B. przedstawienie uniwersalnych prawd o życiu.
- C. konkretnie określony czas i miejsce wydarzeń.**
- D. alegoryczny charakter.

Zadanie 11. (0-2)

*Przypowieść o chwaście kończy się zdaniem *Kto ma uszy, niechaj słucha!**

Wyjaśnij, jak rozumiesz jej przesłanie. W tym celu zinterpretuj podane zdanie oraz odwołaj się do całego utworu.

Np.

- słowa podkreślają konieczność uważnego słuchania i zrozumienia ważnego przesłania; należy być otwartym na to, co Bóg ma nam do przekazania; konieczne trzeba słuchać (serca), by nie zagubić najważniejszego i najcenniejszego kierunku, przesłania; trzeba słuchać mądrych słów i na miarę swoich możliwości stawiać Słowo na świeczniku w swoim domu i tam gdzie jesteśmy posłani, by to Słowo rozpromieniało nasze życie i życie tych, którzy są obok nas; chwasty to zło zatruwające świat i umysły ludzkie; ludzie źli zasługują na karę, której doświadczą.

Uwaga! Przyznajemy punkt za każdą inną odpowiedź niesprzeczną z sensem/wymową przypowieści.

Zadanie 12. (0-3)

Uzasadnij podane cechy satyry, odwołując się do przeczytanych utworów Ignacego Krasickiego. Za każdym razem wykaż się znajomością innej satyry.

Lp.	Cecha satyry	Odwołanie do utworu	
		Tytuł satyry	Przykład z wybranego utworu
1.	utwór ośmieszający, piętnujący ukazywane wady i przywary ludzkie, sposoby zachowań	<i>Marnotrawstwo</i>	Np. Wojciech żył ponad stan, był rozrzutny, roztrwonił majątek
2.	wypowiedź satyryczna wyraża krytyczny stosunek autora do określonych zjawisk	<i>Życie dworskie</i>	Np. Autor wyraża krytyczny stosunek do zachowania ludzi na dworach możnych osób. Życie na dworze pełne jest intryg, kłamstw, plotek. Ludzie są nieszczerzy i aby osiągnąć swój cel, mówią to, co inni chcieliby usłyszeć. Zmieniają swoje zdanie w zależności od tego, co jest dla nich najwygodniejsze. Autor przeciwstawia życiu na dworze spokojne, uczciwe życie na wsi.
3.	satyra przedstawia rzeczywistość w <i>krzywym zwierciadle</i>	<i>Palinodia</i>	Np. wady Piotra (pochlebstwa), Pawła (oszustwo), Tomasza (rozrzutność) zostały celowo wyolbrzymione, ale po słowach krytyki nie ma wskazówek dotyczących konieczności poprawy.

Przyznajemy po 1 p. za trafnie uzasadnioną każdą cechę satyry.

Uwaga! Przyznajemy punkt za każdą inną odpowiedź niesprzeczną z treścią utworu.

Zadanie 13. (0-3)

Wskaż występowanie podanych motywów baśniowych w *Klechdach sezamowych* Bolesława Leśmiana. Wykonując polecenie, odwołaj się do konkretnego utworu i wykaż się jego znajomością.

Lp.	Motyw baśniowy	Przykład z wybranego utworu
1.	motyw przeobrażenia się bohatera	Np. Bachman, Perwic i inni rycerze zostali zamienieni w posągi/skamienieli; mogli wrócić do dawnych postaci dopiero po pokropieniu sokami żywicznymi przez Parysadę, - król Wysp Hebanowych miał nogi z marmuru - mieszkańcy miasta z Wysp Hebanowych zostali zamienieni w ryby - Geniusz gin zmienia się w stwora ze skrzydłami lub w białą mgłę
2.	motyw podróży	Np. królewicz Firuz-Szach podróżuje na magicznym koniu po przekręceniu śrubki - Parysada podróżuje śladem braci, aby ich uwolnić i posiąć trzy dziwa, o których opowiedział jej karzełek
3.	motyw przebrania postaci	Np. Firuz- Szach przebiera się najpierw za derwisza, a potem za doktora, aby spotkać się z księżniczką; - kapitan zbójców przebiera się za kupca drogocennych kamieni, aby pomścić śmierć swoich zuchów

Zadanie 14. (0-1)

Spośród podanych związków frazeologicznych podkreśl te, które bezpośrednio wiążą się z podróżą do domu tytułowego bohatera *Przygód Odyseusza* Jana Parandowskiego.

stajnia Augiasza, płacz i zgrzytanie zębów, znaleźć się między Scyllą a Charybdą, puszka Pandory, syreni śpiew, wierna Penelopa, powrót do Itaki, czapka niewidka, nektar i ambrozja.

Przynajemy 1 p. za prawidłowe podkreślenie związków frazeologicznych. Dopuszczalny jest 1 błąd.

Zadanie 15. (0-1)

Uporządkuj chronologicznie podane wydarzenia, o których mowa w *Przygodach Odyseusza* Jana Parandowskiego.

1. Zburzenie Troi i odpłynięcie do ojczyzny.
2. Spotkanie z Polifemem.

3. Podarunek od Eola.
4. Z wizytą u Kirke.
5. Kuszenie przez syreny.
6. Wygodne życie u Kalipso.
7. Na dworze króla Alkinoosa.
8. W chacie Eumajosa.
9. Walka z zalotnikami.
10. Pokojowa interwencja Ateny.

Wersja dla ucznia

- A. Pokojowa interwencja Ateny.
- B. Z wizytą u Kirke.
- C. Spotkanie z Polifemem.
- D. Wygodne życie u Kalipso.
- E. Podarunek od Eola.
- F. W chacie Eumajosa.
- G. Na dworze króla Alkinoosa.
- H. Zburzenie Troi i odpłynięcie do ojczyzny.
- I. Kuszenie przez syreny.
- J. Walka z zalotnikami.

Prawidłowy porządek

1.	H
2.	C
3.	E
4.	B
5.	I
6.	D
7.	G
8.	F
9.	J
10.	A

Przyznajemy 1 p. za prawidłowy porządek chronologiczny zdarzeń.

Zadanie 16. (0-12)

Napisz charakterystykę Balladyny/Aliny. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 120 słów. Pamiętaj o poprawności językowej oraz ortograficznej i interpunkcyjnej.

KRYTERIA OCENY CHARAKTERYSTYKI (0-12)

1. Treść

Cechy wypowiedzi	4 p. Uczeń	3 p. Uczeń	2 p. Uczeń	1 p. Uczeń	0 p. Uczeń
Realizacja tematu	pisze charakterystykę postaci, zachowując spójność i logikę rozumowania, praca bez błędów merytorycznych	pisze charakterystykę postaci, zachowując spójność w rozumowaniu, praca bez błędów merytorycznych	pisze charakterystykę postaci wskazanej w temacie, zachowując spójność w przeważającej części wypowiedzi, dopuszcza się jeden błąd rzeczowy	pisze charakterystykę postaci wskazanej w temacie, zachowując spójność w przeważającej części wypowiedzi	charakteryzuje inną postać lub pisze pracę w innej formie
Przedstawienie postaci	prezentuje postać w sposób wyczerpujący, wykazuje się znajomością dziejów bohatera	prezentuje postać w sposób wyczerpujący, bez błędów merytorycznych	prezentuje postać, podaje przynajmniej dwie informacje	prezentuje postać, podaje ogólne informacje	
Prezentacja cech zewnętrznych postaci	opisuje cechy zewnętrzne	opisuje cechy zewnętrzne	opisuje cechę zewnętrzną	wymienia cechy zewnętrzne	
Prezentacja cech wewnętrznych postaci	prezentuje cechy wewnętrzne i wskazuje zależności między cechami charakteru a postępowaniem postaci, podaje przykłady z lektury, szeroko je omawia	prezentuje cechy wewnętrzne i wskazuje zależności między niektórymi cechami charakteru a postępowaniem postaci, podaje przykłady z lektury	wymienia niektóre cechy wewnętrzne i podejmuje próbę ukazania zależności między przynajmniej kilkoma cechami charakteru a postępowaniem postaci	wymienia niektóre cechy wewnętrzne i podejmuje próbę ukazania zależności między przynajmniej dwiema cechami charakteru a postępowaniem postaci	
Ocena postaci	pełna, uzasadniona ocena, wprowadzenie własnych opinii	pełna, uzasadniona ocena, wprowadzenie własnych opinii	pełna, uzasadniona ocena	próba oceny	

Uwagi:

- a) błąd rzeczowy świadczący o nieznanomości utworu powoduje obniżenie oceny o jeden poziom;
 b) w pracy krótszej od wyznaczonej objętości przyznaje się punkty wyłącznie za realizację tematu; ocena kompozycji, stylu, języka, zapisu pozostaje na poziomie 0;

2. Kompozycja

Punkty	Kryterium
1 p.	praca logiczna, spójna; poprawne konsekwentne wydzielenie akapitami (minimum dwa akapity) kolejnych części kompozycyjnych charakterystyki
0 p.	odstępstwa od logiki i spójności wywodu; niekonsekwencje w stosowaniu akapitów

3. Styl wypowiedzi

Punkty	Kryterium
1 p.	styl adekwatny do charakterystyki; sporadyczna niejednorodność stylistyczna
0 p.	styl nieadekwatny do charakterystyki; liczne błędy stylistyczne;

4. Język wypowiedzi

Punkty	Kryterium
3 p.	dopuszcza się 2 błędy językowe (składniowe, fleksyjne, leksykalne, frazeologiczne)
2 p.	dopuszcza się 3-4 błędy językowe (składniowe, fleksyjne, leksykalne, frazeologiczne)
1 p.	dopuszcza się 5 błędów językowych (składniowych, fleksyjnych, leksykalnych, frazeologicznych)
0 p.	więcej niż 5 błędów językowych (składniowych, fleksyjnych, leksykalnych, frazeologicznych)

5. Zapis

Punkty	Kryterium
3 p.	praca poprawna pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym (dopuszcza się 1 błąd ortograficzny, 2 błędy interpunkcyjne)
2 p.	dopuszcza się 2 błędy ortograficzne i 3-4 błędy interpunkcyjne
1 p.	dopuszcza się 3 błędy ortograficzne i 5-6 błędów interpunkcyjnych
0 p.	powyżej 3 błędów ortograficznych i 6 błędów interpunkcyjnych